

1. 🏠 Projekto pristatymas: Sovietmečio koliažas

Projekto tikslas

Atkurti **sovietmečio** kasdienybę koliaže. Parodykite **gyvenimo** realybę!

Šio projekto tikslas – vizualiai atkurti sovietmečio kasdienybę Lietuvoje. Mokiniai, naudodami koliažo formą, turėtų perteikti to meto gyvenimo realijas, atspindėdami tiek kasdienesius aspektus, tiek ir ideologinį kontekstą. Nuotraukoje matome sovietinius moksleivius Rostove prie Dono, 1984 m. Ši nuotrauka iliustruoja to meto mokyklų gyvenimą Sovietų Sąjungoje.

Uždavinys

Būkite **jaunaisiais istorikais!** Sukurkite **vizualų** pasakojimą apie sovietmetį.

Mokiniai įsijaus į jaunųjų istorikų vaidmenį, tyrinėjančių Lietuvos praeitį. Pagrindinis uždavinys – surinkti informaciją apie sovietmetį ir kūrybiškai ją pateikti koliažo forma. Koliažas turėtų atspindėti žmonių kasdienybę, simbolius ir vaizdus, kurie geriausiai perteikia to meto realybę.

Koliažo elementai (1)

- **Kasdieniai** vaizdai
- **Simboliai**

Koliaže turėtų būti naudojami kasdieniai vaizdai, atspindintys žmonių gyvenimą sovietmečiu. Tai gali būti nuotraukos iš buities, darbo, laisvalaikio ar švenčių. Taip pat svarbu įtraukti simbolius, kurie buvo būdingi to meto ideologijai ir kultūrai. Svarbu parinkti elementus, kurie geriausiai perteikia sovietmečio dvasią.

Koliažo elementai (2)

- **Šūkių** nuotrupos
- **Propagandos** plakatai

Koliaže galima naudoti šūkių nuotrupas, kurios buvo populiarios sovietmečiu. Taip pat tinka įtraukti propagandos plakatus, kurie atspindėjo to meto ideologiją ir siekius. Šie elementai padės sukurti autentišką ir informatyvų koliažą.

Vertinimo kriterijai (1)

- **Istorinis** tikslumas
- **Kūrybiškumas**

Vertinant koliažus, bus atsižvelgiama į istorinį tikslumą – ar teisingai ir tiksliai atspindėta sovietmečio realybė. Taip pat svarbus kūrybiškumas – kaip originaliai ir įdomiai pateikta informacija. Svarbu, kad koliažas būtų ne tik informatyvus, bet ir patrauklus.

Vertinimo kriterijai (2)

- **Informacijos** pateikimas
- **Estetinis** vaizdas

Bus vertinamas informacijos pateikimas – ar aiškiai ir suprantamai perteikta informacija apie sovietmetį. Taip pat svarbus estetiškas vaizdas – ar koliažas yra tvarkingas, estetiškas ir vizualiai patrauklus. Svarbu, kad koliažas būtų ne tik informatyvus, bet ir malonus akiai.

2. 🏠 Sovietų Sąjunga ir sovietmetis

Sovietų Sąjungos atsiradimas

SSRS – valstybė, gyvavusi 1922-1991 m. Apėmė didelę Eurazijos dalį.

Sovietų Socialistinių Respublikų Sąjunga (SSRS) susikūrė po Rusijos revoliucijos ir pilietinio karo. Jos teritorija apėmė dabartinę Rusiją, Baltijos šalis, Baltarusiją, Ukrainą, Kaukazo regioną ir Vidurinę Aziją. Valstybė buvo valdoma Komunistų partijos, o jos ideologija rėmėsi marksizmu-leninizmu, kurio tikslas buvo sukurti visuomenę be klasių ir privačios nuosavybės.

SSRS valdymas

- Valdė **Komunistų partija**.
- Sostinė – **Maskva**.
- Ideologija – **marksizmas-leninizmas**.

Komunistų partija buvo vienintelė valdanti partija Sovietų Sąjungoje. Ji kontroliavo visus valstybės ir visuomenės gyvenimo aspektus. Marksizmas-leninizmas skelbė, kad būtina panaikinti privačią nuosavybę ir sukurti komunistinę visuomenę, kurioje visi būtų lygūs. Ekonomika buvo planuojama centralizuotai, o tai reiškė, kad valstybė kontroliavo visą gamybą ir paskirstymą.

Sovietmetis

Laikotarpis, kai Lietuva buvo okupuota **Sovietų Sąjungos**.

Sovietmetis Lietuvai prasidėjo 1940 m., kai Sovietų Sąjunga įvedė savo kariuomenę ir prievarta prijungė Lietuvą prie SSRS. Šis laikotarpis tęsėsi iki 1990 m., kai Lietuva atkūrė nepriklausomybę. Nuotraukoje matomi Raudonosios armijos kariai, įžengiantys į Lietuvą 1940 m. okupacijos metu.

Okupacija

Valstybės **karinis** įsiveržimas ir kontrolė kitoje šalyje.

Okupacija reiškia, kad viena valstybė karine jėga užima ir kontroliuoja kitos valstybės teritoriją. Okupacinė valstybė įdiegia savo valdymo sistemą okupuotoje teritorijoje, dažnai varžydama vietinių gyventojų teises ir laisves.

Okupacinis režimas

Valdymo sistema, kurią įdiegia **okupacinė** valstybė.

Sovietų okupacinis režimas Lietuvoje buvo totalitarinis, tai reiškia, kad valstybė kontroliavo visus visuomenės ir asmens gyvenimo aspektus. Buvo varžomos pagrindinės žmogaus teisės ir laisvės, tokios kaip žodžio laisvė, religijos laisvė ir susirinkimų laisvė.

Lietuvos okupacijos etapai

- **1940 m.** – kariuomenės įvedimas.
- **1940 m.** – marionetinė vyriausybė.
- **1940 m.** – įstojimas į SSRS.

Sovietų Sąjunga okupavo Lietuvą 1940 m. birželio 15 d. Po kariuomenės įvedimo buvo sudaryta marionetinė vyriausybė, kuri vykdė Sovietų Sąjungos nurodymus. Tų pačių metų liepą buvo surengti nesąžiningi rinkimai į Liaudies Seimą, kuris paskelbė Lietuvos įstojimą į Sovietų Sąjungą. 1940 m. rugpjūtį Lietuva oficialiai tapo Sovietų Sąjungos respublika, pavadinta Lietuvos TSR.

Nuostoliai okupacijos metu

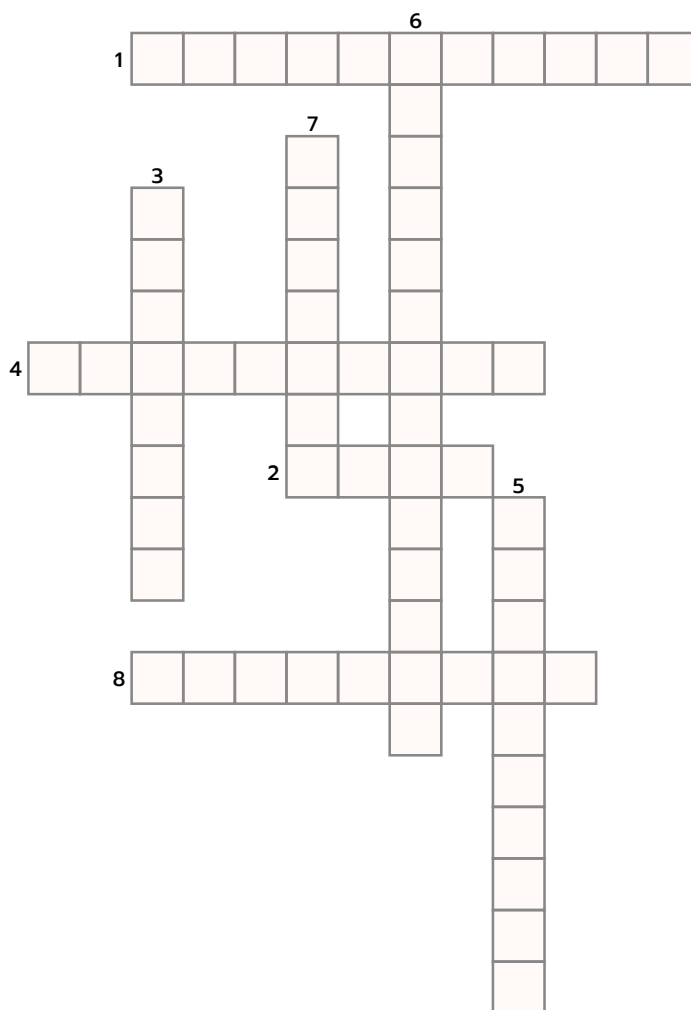
- Masiniai **trėmimai** į Sibirą.
- Lietuvių kalbos ir kultūros **diskriminacija**.
- Siekis **rusifikuoti** Lietuvą.

Okupacijos metu Lietuva patyrė didelius nuostolius. Buvo vykdomi masiniai trėmimai į Sibirą, o lietuvių kalba ir kultūra buvo diskriminuojamos. Sovietinė valdžia siekė rusifikuoti Lietuvą, tai yra, platinti rusų kalbą ir kultūrą, siekiant asimiliacijos. Nuotraukoje matomi lietuvių vaikai, ištremiti į Sibirą 1948 m.

3. 🧩 Išspręsk kryžiažodį. Atsakyk į visus pateiktus klausimus.

1.	Laikotarpis, kai Lietuva buvo okupuota Sovietų Sąjungos.
2.	Valstybė, kuri okupavo Lietuvą 1940 metais.
3.	Prievartinis žmonių išvežimas į atokias Sovietų Sąjungos vietas.
4.	Slaptas spaudos platinimas, siekiant išvengti cenzūros.
5.	Kovotojai prieš sovietų valdžią, slapstęsi miškuose.
6.	Valdymo forma, kai valstybė kontroliuoja visus gyvenimo aspektus.
7.	Lietuvos organizacija, siekusi nepriklausomybės atkūrimo.
8.	Viena žymiausių disidenčių, platinusi "LKB kroniką".

4. 🏠 Informacijos rinkimas koliažui

Koliažo medžiaga

- Raskite **nuotraukų**.
- Surinkite **ilustracijų**.
- Ieškokite **idėjų**.

Mokiniai ruošiasi kitai pamokai, kurioje kurs koliažą apie sovietmečio kasdienybę. Reikės surinkti įvairios medžiagos: nuotraukų, ilustracijų ir idėjų, kurios atspindėtų to laikotarpio gyvenimą. Svarbu, kad medžiaga būtų informatyvi ir vizualiai patraukli.

Koliažo tema

Sovietmečio kasdienybė.

Koliažo tema – sovietmečio kasdienybė. Mokiniai turėtų rinkti medžiagą, atspindinčią įvairius sovietinio gyvenimo aspektus: buitį, kultūrą, darbą, švietimą ir laisvalaikį. Nuotraukoje matomi lietuvių vaikai, ištremti į Sibirą 1948 metais. Ši nuotrauka iliustruoja trėmimų, kurie buvo viena iš sovietinio režimo represijų formų, poveikį.

Koliažo tikslas

Atspindėti gyvenimą sovietmečiu.

Koliažo tikslas – kuo išsamiau ir tiksliau atspindėti gyvenimą sovietmečiu. Mokiniai turėtų stengtis surinkti medžiagą, kuri parodytų tiek teigiamus, tiek neigiamus to laikotarpio aspektus, kad sukurtų visapusišką ir informatyvų koliažą.